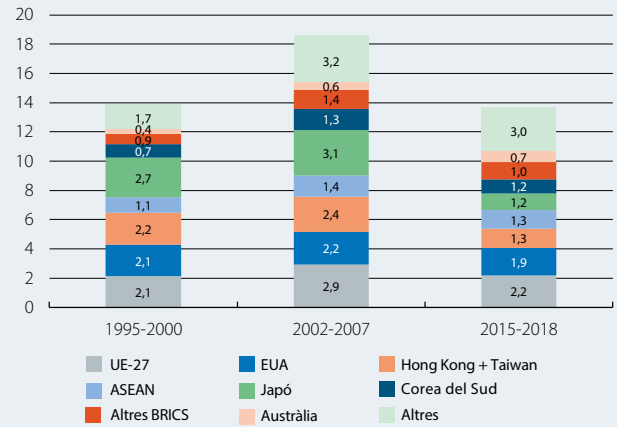

UE i la Xina: mapes d'una interdependència estratègica II

La Xina és el principal origen de les importacions del bloc europeu i representa una mica més del 20% del total d'importacions de béns de la UE. Per aquest motiu, no sorprèn que, en alguns sectors europeus, el grau de dependència de la Xina sigui molt significatiu. Utilitzant dades detallades basades en taules *input-output* internacionals, que permeten identificar l'origen i la destinació exactes dels béns i dels serveis transaccionats al llarg de la cadena de valor, podem investigar la composició real de la demanda final i de les exportacions de cada país o de cada regió. En termes agregats, en un Focus anterior,¹ vam veure que la demanda final europea conté el 2% de béns i de serveis xinesos i que la dependència arriba al 6% en manufactures, on destaquen sectors com el tèxtil i l'electrònica. Invertim ara la pregunta: quant depèn la Xina de la UE?

Demanda final de la Xina amb origen a l'exterior (% de la demanda final)

Nota: Les dades fan referència a la mitjana dels anys 1995-2000 (abans de l'entrada de la Xina a l'OMC el 2001), 2002-2007 (després de l'entrada de la Xina a l'OMC, precisió financera) i 2015-2018 (els anys més recents). S'utilitza la informació de l'actualització més recent de les dades TIVA de l'OCDE.

Font: CaixaBank Research, a partir de les dades TIVA de l'OCDE (novembre del 2021).

Valor afegit originat a l'exterior en la demanda final de la Xina (% de la demanda final de la Xina)

	UE-27			EUA			ASEAN			Japó			Altres BRICS			Corea del Sud			Austràlia		
	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007
TOTAL	2,2	2,1	2,9	1,9	2,1	2,2	1,3	1,1	1,4	1,2	2,7	3,1	1,2	0,7	1,3	1,0	0,9	1,4	0,7	0,4	0,6
Agricultura	1,3	0,6	1,0	1,7	0,9	1,6	1,2	0,5	1,0	0,5	0,6	0,9	2,0	0,3	1,1	0,5	0,3	0,4	0,6	0,4	0,5
Mineria	1,7	1,6	1,9	1,5	1,3	1,2	1,7	1,0	1,2	0,8	1,8	1,7	2,3	1,0	1,4	0,7	0,5	0,7	1,9	0,3	0,6
Manufactures	3,7	3,3	4,8	2,6	2,9	3,2	1,8	1,4	2,1	2,1	4,2	5,3	1,5	1,0	1,6	1,8	1,5	2,5	0,9	0,4	0,6
Alimentació	1,9	1,2	1,5	1,7	1,5	1,7	1,6	1,3	1,6	0,6	1,2	1,2	1,7	0,8	1,3	0,5	0,5	0,6	0,7	0,4	0,5
Tèxtil i vestits	2,7	2,0	2,8	1,5	2,1	1,8	2,4	1,4	1,6	1,1	4,8	3,5	1,7	1,2	1,0	3,5	2,3	0,4	0,5	0,4	
Fusta i paper	2,5	3,2	3,9	2,3	3,5	3,0	1,9	4,6	2,8	1,3	3,2	3,5	2,0	1,3	2,4	0,8	1,8	1,3	0,9	0,6	0,9
Coc i ref. de petroli	1,6	2,2	2,2	2,7	4,2	2,3	3,4	4,8	3,2	0,8	2,0	1,5	5,0	2,4	3,2	0,9	1,1	1,3	2,0	0,8	1,3
Química i farmàcia	4,6	1,8	3,0	2,7	2,1	2,4	1,2	1,2	1,6	1,2	2,5	2,8	1,3	0,8	1,4	0,9	1,1	1,3	0,7	0,3	0,5
Gomes i plàstics	4,6	2,6	4,3	2,4	2,6	3,0	2,1	1,7	2,8	2,7	4,1	5,4	1,8	1,0	1,8	2,1	1,9	2,2	0,8	0,4	0,6
Altres minerals no metàl·lics	2,3	2,2	3,6	1,3	1,8	2,2	1,3	1,2	1,7	1,3	3,0	4,0	1,5	0,9	1,5	0,8	1,1	1,4	0,9	0,3	0,4
Metalls	3,4	3,7	5,9	1,7	2,4	2,3	1,1	1,1	1,5	1,5	4,1	4,5	1,9	1,9	3,2	1,1	1,4	2,2	1,7	0,7	1,3
Ordinadors i electrònica	3,8	5,3	5,4	4,0	5,9	6,9	4,4	2,5	5,8	4,9	11,5	12,9	1,0	0,7	1,0	9,0	3,1	9,0	0,7	0,3	0,5
Productes elèctrics	3,6	3,3	5,0	2,1	2,3	2,4	1,7	1,2	1,9	2,9	5,5	6,9	1,6	1,2	2,2	2,1	1,4	2,2	1,5	0,5	1,0
Maquinària	5,1	7,3	8,9	2,4	3,5	3,2	1,4	1,2	1,6	3,6	7,2	7,2	1,3	1,3	2,1	2,2	1,6	2,2	1,1	0,4	0,8
Vehicles de motor i remolcs	4,8	2,9	4,8	2,2	1,7	1,8	1,0	0,6	0,9	2,5	3,3	4,9	1,0	0,7	1,2	1,3	0,7	1,7	0,8	0,2	0,5
Altre equipament de transport	9,0	12,2	11,4	11,2	16,8	11,7	1,3	1,1	1,4	2,4	5,3	6,5	1,9	2,5	3,5	1,6	1,6	1,9	0,8	0,3	0,6
Altres manufactures	3,3	4,6	5,0	2,4	4,6	3,8	2,4	2,4	2,2	1,6	3,6	3,2	2,2	1,9	2,6	1,0	2,5	1,7	0,9	0,5	0,7
Serveis	2,1	2,2	2,8	2,1	2,9	2,6	1,4	1,2	1,4	1,1	2,5	2,7	1,0	0,7	1,0	0,7	0,8	1,2	0,5	0,5	0,5
Serveis comercials	2,6	2,6	3,7	2,3	2,8	3,3	1,2	1,2	1,8	1,3	3,9	4,9	0,8	0,7	1,0	0,8	0,9	1,3	0,6	0,5	0,6
Logística	4,6	3,2	5,1	3,6	3,3	2,9	2,9	1,7	1,9	2,2	2,9	3,7	2,0	1,2	1,5	1,2	1,0	1,5	1,3	0,7	0,9
Hoteleria	3,1	2,1	1,8	4,9	6,4	2,6	3,1	2,5	1,5	2,6	1,2	1,3	1,8	1,1	1,0	0,9	0,8	0,6	1,2	1,3	1,0
Informació i comunicació	2,6	2,9	3,4	2,4	3,7	3,0	1,8	1,7	2,0	1,0	4,1	3,6	2,2	0,8	2,1	1,4	1,2	2,1	0,4	0,4	0,5
Financer	0,7	1,0	1,5	1,8	2,7	3,3	0,9	0,6	1,0	0,2	1,1	1,3	0,3	0,3	0,6	0,2	0,4	0,9	0,2	0,1	0,2
Immobiliari	0,5	0,7	0,9	0,4	0,8	0,7	0,3	0,4	0,5	0,2	0,8	0,8	0,2	0,2	0,4	0,1	0,3	0,4	0,1	0,1	0,1
Altres serveis	2,5	3,4	4,9	1,8	3,0	4,0	1,4	1,3	1,9	1,0	3,5	4,1	0,9	0,8	1,4	1,1	1,1	2,4	0,6	0,4	0,6

Notes: Les dades fan referència a la mitjana dels anys 1995-2000 (abans de l'entrada de la Xina a l'OMC el 2001), 2002-2007 (després de l'entrada de la Xina a l'OMC, precisió financera) i 2015-2018 (els anys més recents). S'utilitza la informació de l'actualització més recent de les dades TIVA de l'OCDE.

Font: CaixaBank Research, a partir de les dades TIVA de l'OCDE (novembre del 2021).

1. Vegeu el Focus «UE i la Xina: mapes d'una interdependència estratègica», a l'IM05/2022.

L'origen europeu de la demanda final xinesa: el 2% made in EU

De tota la demanda final de la Xina, el 14% té l'origen a la resta del món i el 2,2% té l'origen a la UE (dades del 2015-2018).² Així, els béns i els serveis procedents de la UE representen el 16% del valor afegit (VA) en la demanda xinesa amb origen a l'exterior, una xifra que reflecteix la posició de lideratge europea al mercat xinès (vegeu el gràfic). Rere la UE se situen els EUA, el segon soci comercial de la Xina, que va originar l'1,9% del VA total en el mateix període. Per la seva banda, el Japó, que, fins als anys 2000, era el principal soci comercial de la Xina, amb al voltant del 3% de la demanda final del país, ha vist com aquesta xifra es reduïa a l'1,2% en els últims anys, superat, fins i tot, pel conjunt dels països ASEAN.

Analitzant per sectors, podem obtenir una «radiografia» més detallada de les interdependències entre països (vegeu la primera taula). Malgrat que la dependència xinesa de la UE ha disminuït en l'última dècada, arran, en part, d'un procés de desenvolupament econòmic i d'especialització creixent de l'economia xinesa, que ha comportat una substitució parcial de les importacions amb un major VA, el vincle amb Europa encara és substancial en alguns sectors, tant de manufactures com de serveis. Pel costat de les manufactures, destaquen els equips de transport (vehICLES de motor, remolcs i altre equipament de transport), la maquinària o el sector químic (en particular, productes químics i farmacèutics, així com gomes i plàstics). Pel costat dels serveis, destaquen els serveis logístics i els turístics. És rellevant notar que, al

Valor afegit originat a l'exterior en les exportacions de la Xina (% del VA en les exportacions de la Xina)

	UE-27			Corea del Sud			EUA			Japó			ASEAN			Altres BRICS			Austràlia		
	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007	2015-2018	1995-2000	2002-2007
TOTAL	2,1	2,1	2,8	2,0	1,5	2,2	1,8	2,1	2,3	1,6	3,6	4,0	1,6	1,2	1,9	1,3	0,7	1,5	0,9	0,3	0,6
Agricultura	0,4	0,3	0,4	0,2	0,4	0,2	0,9	0,4	0,9	0,1	0,3	0,3	1,5	0,7	1,4	1,9	0,3	1,2	0,4	0,2	0,3
Mineria	0,4	0,3	0,4	0,0	0,1	0,1	1,3	0,6	0,9	0,0	0,1	0,1	3,8	3,0	3,0	6,3	2,5	5,4	7,3	1,3	3,3
Manufactures	1,9	2,3	2,6	2,8	2,0	3,0	1,5	2,1	2,1	1,9	4,2	4,5	1,4	1,1	1,7	0,6	0,6	0,8	0,1	0,2	0,2
Alimentació	1,1	0,6	0,8	0,4	0,4	0,3	0,5	0,5	0,5	0,3	0,8	0,9	1,4	0,7	1,1	0,5	0,3	0,5	0,3	0,2	0,2
Tèxtil i vestits	0,6	0,5	0,5	0,4	2,8	1,2	0,1	0,2	0,2	0,3	2,4	1,2	1,1	0,5	0,5	0,5	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0
Fusta i paper	1,9	2,7	3,0	0,8	2,3	1,4	1,6	2,8	2,2	1,4	3,7	3,7	1,6	3,2	2,1	1,7	0,9	1,6	0,3	0,4	0,4
Coc i ref. de petroli	0,8	0,6	0,8	2,2	2,8	4,3	1,2	0,7	1,3	0,8	1,5	1,5	1,9	2,1	2,3	3,2	2,3	4,0	0,3	0,1	0,3
Química i farmàcia	2,5	2,3	3,2	2,5	3,1	3,7	1,8	2,9	2,9	1,8	4,0	4,3	2,0	1,8	2,6	0,8	1,0	1,5	0,1	0,1	0,2
Gomes i plàstics	2,2	2,0	2,9	2,6	2,2	3,7	0,9	1,4	1,3	2,6	3,0	4,8	0,9	0,7	1,3	0,4	0,2	0,5	0,1	0,2	0,2
Altres minerals no metàl·lics	0,9	1,5	1,9	1,0	1,2	1,5	0,5	0,9	1,0	0,9	2,7	3,0	0,5	0,3	0,6	0,3	0,3	0,4	0,1	0,1	0,1
Metalls	1,8	3,4	3,3	1,1	1,8	2,6	1,2	2,4	1,5	2,1	5,8	5,4	0,5	0,6	0,7	1,0	1,3	1,7	0,5	0,6	0,8
Ordinadors i electrònica	1,7	2,9	2,2	8,5	2,0	6,3	2,8	3,9	4,2	2,6	6,6	6,5	2,7	1,6	3,9	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Productes elèctrics	1,9	2,8	3,3	1,3	0,8	1,9	0,5	0,9	0,9	2,3	5,5	5,5	0,7	0,3	0,6	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Maquinària	3,8	6,1	6,8	1,2	1,0	1,3	1,2	2,7	2,1	3,3	7,3	7,8	0,4	0,5	0,6	0,3	0,4	0,5	0,1	0,1	0,1
VehICLES de motor i remolcs	4,0	1,7	3,2	1,2	0,3	1,2	0,9	0,9	0,9	3,0	3,2	5,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,0	0,0	0,1
Altre equipament de transport	3,8	7,8	6,1	0,9	1,1	1,3	7,9	15,0	9,7	1,3	3,0	4,2	0,7	0,8	0,8	0,8	1,4	1,3	0,1	0,2	0,2
Altres manufactures	1,9	1,6	2,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,9	1,0	1,0	3,7	5,1	0,5	0,3	0,5	0,6	0,3	0,6	0,2	0,1	0,1
Serveis	2,8	2,7	4,2	1,5	1,4	2,1	2,4	2,7	3,4	1,8	4,5	5,3	1,6	1,2	2,1	1,3	0,7	1,6	0,7	0,3	0,5
Serveis comercials	2,3	2,7	3,6	1,5	1,6	2,2	2,1	3,3	3,7	2,3	7,9	8,3	2,4	1,8	3,4	1,3	0,8	1,6	0,4	0,4	0,5
Logística	3,5	2,1	3,6	1,4	0,7	1,4	1,8	1,4	1,6	2,0	3,2	3,9	1,5	0,8	1,3	1,7	0,8	1,5	0,7	0,2	0,4
Hoteleria	1,2	0,6	1,1	1,8	0,8	0,9	0,8	0,5	0,7	1,0	2,0	2,5	0,6	0,3	0,6	0,3	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2
Informació i comunicació	3,3	2,3	4,1	1,6	1,3	2,2	3,1	2,5	3,4	1,6	3,2	4,2	1,0	0,8	1,3	1,6	0,6	2,4	0,6	0,3	0,5
Financer	1,1	1,7	2,6	0,9	1,8	2,1	1,5	2,1	2,9	0,3	2,3	2,3	1,1	1,3	1,8	0,7	0,6	1,5	0,7	0,3	0,6
Immobilari	3,9	3,0	6,6	1,0	1,2	2,5	3,4	2,4	4,9	1,9	3,3	4,9	1,0	0,8	1,4	1,4	0,8	2,0	0,8	0,3	0,6
Altres serveis	4,9	5,8	8,9	2,5	1,7	3,8	4,4	5,9	7,1	2,2	2,6	4,3	1,2	1,0	1,6	1,4	0,9	2,0	1,1	0,4	0,9

Notes: En aquesta taula, es mostra l'origen sectorial del valor afegit de les exportacions finals de la Xina. Exemple: entre el 2015 i el 2018, el 3,8% del valor afegit vinculat al sector de maquinària en les exportacions de la Xina va tenir l'origen a la UE-27, l'1,2% a Corea del Sud i als EUA, el 3,3% al Japó, i el 0,4% als països ASEAN. Les dades fan referència a la mitjana dels anys 1995-2000 (abans de l'entrada de la Xina a l'OMC el 2001), 2002-2007 (després de l'entrada de la Xina a l'OMC, precisió financera) i 2015-2018 (els anys més recents). S'utilitza la informació de l'actualització més recent de les dades TiVA de l'OCDE.

Font: CaixaBank Research, a partir de les dades TiVA de l'OCDE (novembre del 2021).

2. Utilitzem l'actualització més recent (novembre del 2021) de les dades TiVA (Trade in Value Added) de l'OCDE. Aquestes dades permeten identificar l'origen real dels béns i dels serveis que arriben, que es consumeixen i que s'exporten en un determinat país. Comparades amb una anàlisi més estàndard basada en fluxos bruts de comerç (segons d'on arriben directament les importacions), podem interpretar les dades TiVA, aquí presentades, com dades netes. És a dir, una part del contingut de les importacions brutes de determinat país té l'origen en el país mateix, per exemple, si un país exportador de maquinària deslocalitza una part de la producció a un país veí, per després assemblar i reexportar (o consumir) el bé final, les dades TiVA descomptarien aquest «biaix». Per a més detalls, vegeu també el Focus «La dependència europea de Rússia: una qüestió primària», a l'IM04/2022.

subcomponent d'altres serveis (que inclou serveis professionals, científics i tècnics), la dependència de la Xina de l'exterior s'ha reduït de manera significativa, un senyal més de la ràpida transformació estructural en curs al país al llarg de les dues últimes dècades. En aquest sentit, destaca també el «desacoblament» relatiu (o la menor dependència) d'algunes economies asiàtiques avançades, com el Japó i Corea del Sud, particularment visible en alguns sectors més capdavanters, així com l'augment de la dependència de països ASEAN i d'altres BRICS en sectors com l'agricultura, la mineria o les manufactures menys avançades (com el tèxtil). En conjunt, aquestes dades constaten la creixent especialització sectorial i integració econòmica del gegant asiàtic en les cadenes globals de valor.

De la mateixa manera, també és interessant analitzar la composició de les exportacions de la Xina en funció del seu origen. En aquest cas, classifiquem les exportacions en funció de l'origen geogràfic i sectorial dels béns intermedis incorporats al bé o al servei final exportat.³ Així, destaca que, entre el 2015 i el 2018, el 8,5% del VA en les exportacions finals de la Xina vinculat al sector d'ordinadors i electrònica va tenir l'origen a Corea del Sud, el 2,8% als EUA, el 2,7% als països ASEAN, el 2,6% al Japó i només l'1,7% a la UE. D'altra banda, en aquest mapa, queden clars els vincles profunds de les indústries químic-farmacèutica, de maquinària i de vehicles de transport europees amb el teixit empresarial xinès, a més de la destacada presència dels serveis europeus (que representen gairebé el 3% del VA total dels serveis en les exportacions finals xineses).

El baix grau de penetració del sector electrònic europeu en les exportacions xineses, en particular si es compara amb la forta presència d'altres socis comercials, és una bona prova del menor lideratge europeu en un sector altament competitiu i amb algunes de les cadenes de subministrament més integrades a nivell internacional. En una nova era de «competència tecnològica» entre blocs, aquest retard europeu al sector pot anticipar un balanç difícil entre una aposta per una política industrial més contundent en matèria tecnològica i un acoblament creixent amb (o una major dependència de) aliats geopolítics.⁴

3. Tècnicament, és una perspectiva en funció de l'«origen sectorial del valor afegit» i no en funció del sector exportador. Per exemple, en aquesta classificació, una peça tèxtil exportada es «divideix» en funció de l'origen de la maquinària que s'ha utilitzat a la línia de producció, de l'electrònica d'aquestes màquines o de l'energia i dels serveis necessaris per comercialitzar-la. De la mateixa manera, malgrat que un cotxe exportat per la Xina tingui un percentatge significatiu del seu valor afegit vinculat al sector xinès de vehicles de motor i remolcs, aquest desglossament ens permet identificar el valor afegit del cotxe originat pel sector de maquinària alemany o pel sector tèxtil d'ASEAN.

4. Al Focus «UE i la Xina: mapes d'una interdependència estratègica», de l'IM05/2022, vam veure que el 18% de la demanda final europea d'ordinadors i electrònica tenia origen xinès, la qual cosa implica que la «petjada electrònica» xinesa a la UE és, fins i tot, més significativa que la «petjada energètica» de Rússia al bloc comunitari.

Quin futur espera a les relacions comercials UE-Xina?

No és una novetat que la Xina té un paper central en les cadenes globals de valor. Aquest paper es dona precisament per l'obertura de la Xina a l'exterior en les últimes dècades. Els vincles econòmics entre països i entre regions, o les interdependències, s'han desenvolupat al llarg dels anys, amb molts beneficis agregats per a les dues parts. Avui es pot dir que la Xina és tan dependent econòmicament de la UE com la UE ho és de la Xina.

Malgrat que amb matisos rellevants. El sector electrònic és un cas particularment interessant, pels matisos que ens ensenya i per la seva centralitat en el model de desenvolupament tecnològic del futur, en una era on la robotització, la intel·ligència artificial o el *big data* tindran un paper central en l'economia, en la societat i en el replantejament del nou ordre geopolític mundial. Així, recentment, la UE s'ha «unit» al seu aliat de primera preferència, els EUA, per formar un nou fòrum de discussió en aquesta matèria: el Consell de Comerç i Tecnologia (o TTC, per les sigles en anglès).⁵

Una possible desvinculació de la Xina i la UE seria particularment difícil per als dos costats. Si la «petjada electrònica» de la Xina a la UE és molt significativa, la «petjada tecnològica» europea (i nord-americana) a la Xina no ho és menys, i es materialitza en diversos sectors clau, com la maquinària o els serveis avançats. Malgrat que queda clar que la Xina ja no és només la fàbrica del món, els vincles amb els seus principals socis comercials són, en moltes àrees, els que permeten a la indústria xinesa ser competitiva a nivell internacional. Una desvinculació més abrupta dels dos blocs produiria cops profunds en l'arquitectura de les cadenes globals de valor, amb ramificacions impredecibles en l'economia global. Ha quedat clar recentment que la geopolítica tindrà un paper central en els propers anys i que posarà fi a un període que ha estat repetidament anomenat de «vacances de la història».⁶ En aquesta mesura, per saber quant dependrà econòmicament la UE de la Xina, i viceversa, al final d'aquesta dècada, seria necessari respondre una altra pregunta: com serà el món el 2030?

Luís Pinheiro de Matos

5. En anglès, el *Trade and Technology Council*, va ser creat el 2021 com un fòrum per al plantejament d'una agenda comuna sobre aspectes comercials i tecnològics, organitzat per grups de treball especialitzats, entre els quals cal esmentar la cooperació en l'àmbit de l'establiment d'estàndards tecnològics, la seguretat de les cadenes de subministrament o la governança de les dades. Vegeu Canals, C. i Pinheiro de Matos, L. (2022), «Trade and Technology Council: la nueva ventana de colaboración entre la UE y EE.UU.», a *La estrategia geoeconómica de China e implicaciones para Europa: una mirada desde Barcelona*, CIDOB Centre for International Affairs (de pròxima publicació).

6. Vegeu, per exemple, Conley, H. A. (2019), «Transatlantic Relations: the Long Holiday from History is Over», CEPOB Policy Brief 6-19, College of Europe.